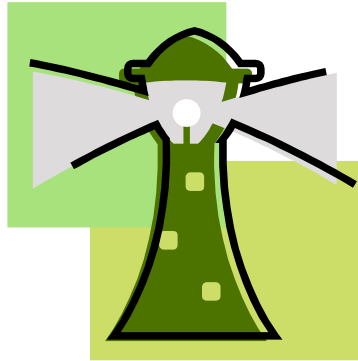

OHJAAJAN OPAS ASUNTOLAN ITSENÄISTYMISTAITOT

Sisällysluettelo

Itsenäistymistaidot, mitä se tarkoittaa?.....	2
Opiskelijan opinpolku asuntolan näkökulmasta.....	3
Prosessin kulku lomakkeiden muodossa.....	4
Materiaalit.....	6
Itsenäistymistaitojen sisältö ja tavoitteet....	7

Itsenäistymistaidot, mitä se tarkoittaa?

Bovallius-ammattiopiston asuntoloissa Jyväskylässä, Laitilassa, Pieksämäellä ja Turussa jokainen asuntolassa asuva opiskelija saa ohjausta hänelle tärkeässä ja ajankohtaisessa itsenäistymisen taidossa.

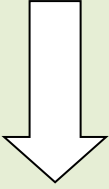

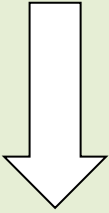
Itsenäistymistaitojen ohjauksessa ei ole määrättyjä tuntimääriä tai ohjauksetta vaan **tilanteen** ja **resurssien** mukaan edetään. Tavoitteena on kuitenkin, että jokainen opiskelija saa HOJKS:aan kirjattujen tavoitteiden mukaista ohjausta asuntolassa.

Itsenäistymistaidot ovat suureksi osaksi asuntolan ohjaajan **perustyötä, jossa opiskelijaa ohjataan arjen eri tilanteissa**. Tärkeintä on, että opiskelija omaksuu arjen perustaidot, jotka liittyvät läheisesti itsenäiseen elämään ja arjesta selviämiseen esimerkiksi kulkeminen, kupassa käynti, rahan käyttö, henkilökohtainen hygienia, ruoan laitto ja asuntolan siivousrutiinit ja puhtaanapito. Toisille opiskelijoille voivat sosiaaliset tilanteet tuottaa ongelmia ja silloin on heitä tarpeen ohjata erilaisiin asiointi ja vapaa-ajan tilanteisiin.

Mahdollisuus viettää erilaista vapaa-ajan toimintaa asuntoloissa, kuuluu olennaisena osana itsenäistymistaitojen ohjaukseen. Tällaista toimintaa ovat erilaiset liikuntaharrastukset, musiikki- ja bändikerho toiminta, ruoanvalmistus yksilö tai ryhmäohjauksessa, sekä erilaiset ja eriteemaiset kerho- ja ryhmätoiminnot kuten esimerkiksi suhdesoppa (Valmis 2-hankkeessa esitelty ryhmämuotoinen seurusteluun ja suhteisiin liittyvä ohjatturyhmätapaaminen) tai askarteluillat. Lisäksi voidaan pitää erillisiä ryhmiä itsenäisesti asumaan aikoville kaikista muuttoon ja itsenäiseen asumiseen liittyvistä asioista.

Opiskelijan opinpolku asuntolan näkökulmasta

Tapahtuma	Toimenpiteet	Lomakkeet	Vastuuhenkilö
Opiskelija on valittu asuntolaan 	Opiskelijalle lähetetään kotiin lomake, jossa kysellään opiskelijan arjen käytäntöjen osaamista. Opiskelija tuo lomakkeen tullessaan asuntolaan.	Itsenäistymistaidot koti	Palvelupäällikkö/ asuntolan vastaava
Asuntolassa alkuvaiheessa 	Opiskelijan vastuuhjaaja haastattelee opiskelijan ja täyttää samalla opiskelijan itsenäistymistaitoarviointi lomakkeen.	Itsenäistymistaidot asuntola	Vastuuhjaaja
HOJKS-kokous 	Opiskelijan vastuuhjaaja tai palvelupäällikkö osallistuu opiskelijan HOJKS-kokoukseen ja käy siellä läpi esille tulleita pääkohtia itsenäistymistaitojen arviointilomakkeesta. Kokouksessa päätetään yhdessä opiskelijan, opettajan ja huoltajan kanssa tärkeimmät kehittämisen kohteet asuntolassa.	Primuksen asuntolan lehdelle kohtaan asumisen tavoitteet kirjataan sovitut asiat. Asumisen arviointi kohtaan kirjoitetaan arvio opiskelijan asumisen tilanteesta. Tämä kohta tulostuu HOJKS-kaavakkeeseen. * Lisää ohjeita tästä HOJKS-oppaassa.	Vastuuhjaaja / palvelupäällikkö/ asuntolan vastaava
HOJKS-kokouksen jälkeen 	Vastuuhjaaja kirjaa asukaskorttiin tai muulla tavoin pitää kirjaa opiskelijan päätavoitteista ja on sen jälkeen velvollinen seuraamaan opiskelijan edistymisestä.	Asukaskortti, voi olla koneella tai kansiossa tai muuten saatavilla. Tämä on vain apuväline työskentelykappale, jonka tarkoitus on helpottaa tavoitteiden seuraamista.	Vastuuhjaaja

Opiskelun aikana 	Opiskelijan kanssa käydään läpi sovittuja itsenäistymistaitojen harjoituksia yhdessä asuntolan ohjaajien ja muiden opiskelijoiden kanssa. Opiskelijalle voidaan opiskelun aikana koota omaan kansioon tarvittavia ohjeita itsenäistymistaitojen harjoitteluun.	Seuranta asukaskortissa tai muuten sovitulla tavalla. O-asema itsenäistymistaidot materiaalit kansiosta löytyy eri aiheisiin liittyvää materiaalia.	Asuntolan ohjaajat
Opiskelun päättyessä	Opiskelija saa mukaansa todistuksen, jossa kerrotaan miten hän on asuntolassa asumisen aikana kehittynyt.	Itsenäistymistaitojen todistus	Palvelupäällikkö /asuntolan vastaava

Prosessin kulku lomakkeiden muodossa

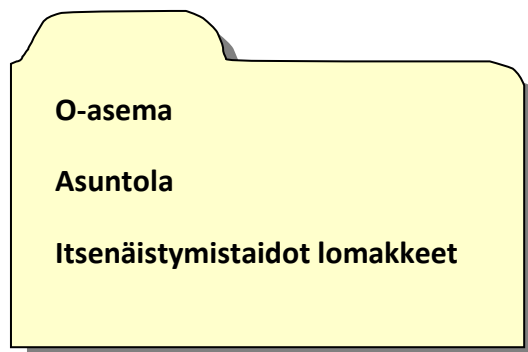
1. Opiskelija on valittu asuntolaan, hänelle lähetetään **itsenäistymistaitojen arviointilomake kotia varten**. Siinä opiskelija itse tai yhdessä vanhempiensa kanssa arvioi omaa taitotasoa kodin askareissa sekä kulkemisessa ja rahankäytössä. Tämä lomake on suuntaa antava ja todellisuus paljastuu usein vasta muutaman viikon asumisen jälkeen.
2. Opiskelun alkaessa seurataan, miten opiskelija sulautuu ja sopeutuu asuntolaan ja ennen ensimmäistä HOJKS-kokousta täytetään **itsenäistymistaitojen arviointi kaavake asuntolaa varten**. Tämä täytetään yhdessä opiskelijan kanssa keskustellen. Vastuu ohjaajaa täyttää ja voi samalla kysellä mielipiteitä ja näkemystä opiskelijan taitotasosta muiltakin ohjaajilta. Tämän kaavakkeen kanssa osallistutaan opiskelijan HOJKS-kokoukseen ja siellä määritellään yhdessä opettajan, opiskelijan ja huoltajien kanssa päätavoitteet asuntolaa varten. (Jos asuntolaan ei jostain syystä tule kutsua opiskelijan HOJKS-kokoukseen, määritellään silloin tavoitteet asuntolan työntekijöiden ja opiskelijan kesken ja tämä tehdään lokakuun loppuun mennessä.) HOJKS-kokouksen jälkeen

kirjataan tavoitteet primuksen HOJKS-sivulle asuntolan tavoitteet kohtaan, tämän lisäksi kirjoitetaan asuntolan arviointi Primukseen, missä kuvataan selkein lausein opiskelijan asumisen arviointia. Tämä arviointi kohta tulostuu viralliseen HOJKS-lomakkeeseen. (Primukseen kirjoitetaan termillä opiskelija osaa... opiskelijalla on kehitettävää... tms. viittauksia, perheeseen, taustaan tai harrastuksiin ei saa tehdä. Voi sanoa esim. vapaa-ajan toimintaa tulisi kehittää tms.)

3. HOJKS-kokouksen jälkeen tulee käyttöön **asukaskortti**. Asukaskortin tilalla voi toki käyttää muutakin hyväksi havaittua asioiden koonti tai merkitsemistapaa. Tämä on vain työrukkanen asuntolan ohjaajan työssä, jonka on tarkoitus helpottaa opiskelijan edistymisen seuraamista. **EI PAKKO KÄYTTÄÄ!** Vastuuohjaaja huolehtii siitä että opiskelijat edistyvät tavoitteissaan. Tavoitteita voi edistää kuka tahansa, mutta seuranta vastuu on vastuuohjaajalla. Asukaskorttiin tai kansioon tms. merkitään lyhyesti toimenpiteitä, joita opiskelijan kanssa tehdään tavoitteiden saavuttamiseksi.
4. Opiskelijalle on mahdollisuus kerätä omaan kansioon asuntolassa asumisen aikana syntyviä ohjeita ja tehtäviä. Tähän tarkoitukseen on oma **itsenäistymistaitojen kansilehti**. Kaikille opiskelijoille ei ole pakko kerätä kansioita, jos ei koe siihen tarvetta, mutta toisille opiskelijoille voi olla tarpeen luoda omat ohjeet.
5. Opiskelun päätyttyä asuntolassa opiskelija saa mukaansa **todistuksen**, jossa kerrotaan **mitä taitoja hän asuntolassa asumisen aikana on harjoitellut**. Tämän palvelupäälliköt/asuntolan vastaava allekirjoittavat ja tulostavat opiskelijalle. Todistuksen voi täyttää vastuuohjaaja.
6. Jatkavien opiskelijoiden kohdalla täytetään joka syksy uusi HOJKS arviointi kaavake ja laaditaan uudet tai jatketaan vielä vanhojen tavoitteiden pohjalta.
7. Mikäli joku opiskelija ei halua pyynnöistä huolimatta ottaa osaa ohjaukseen ja tavoitteiden toteutumiseen, niin asiasta on hyvä keskustella opettajan ja huoltajien kanssa. Opiskelijalla on oikeus kieltäytyä ja ketään ei voida pakottaa. Tästä on hyvä keskustella HOJKS-kokouksissa. Mikäli kyseessä on siivouksen laiminlyönti, tms. kyse on kurinpidollisista toimista, mutta itsenäistymistaitojen toteuttamiseen ei voida pakottaa.

Lomakkeet löytyvät opiskelijapalveluiden O-asemalta asuntolan kansioista ja sieltä kansioista itsenäistymistaidot lomakkeet. Tässä kansiossa on myös kansio esimerkkejä, jossa on malliksi täytetty kyseisiä lomakkeita.

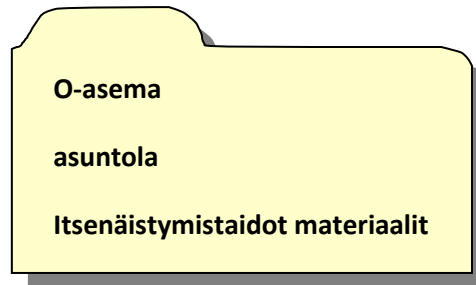
Materiaalit

Itsenäistymistaitoihin liittyviä materiaaleja on työstetty yhdessä ryhmässä, johon on kuulunut ohjaajia jokaisesta asuntolasta. Työryhmän jäseniä ovat olleet mm.: Kristian, Heli, Marjo, Anniina, Juho, Raili, Juha, Hanna ja Annika.

Materiaalit löytyvät O-asemalta asuntolan kansiosta: Itsenäistymistaidot materiaalit.

Materiaalit on jaoteltu eri aihe alueisiin joita ovat:

- Hygienia
- Päiväjärjestys
- Rahankäyttö
- Ruoanvalmistus
- Siivous
- Sosiaaliset taidot

Jokaisessa kansiossa on aihealueeseen liittyvää materiaalia. Materiaali on eritasoista. On kirjallisia ohjeita ja kuvallisia ohjeita sekä siitä väliltä. On myös erilaisia tehtäviä ja apuvälineitä arjesta selviytymiseen. Materiaalia saa jokainen tehdä lisää ja sijoittaa oikeaan kansioon O-asemalle, muistakaa esim. hyvät ruokaohjeet tallettaa sinne.

Itsenäistymistaitojen sisältö ja tavoitteet

Asuntolassa asumisen tavoitteena on, että opiskelija oppii taitoja, joiden avulla hän kykenee itsenäiseen tai tuettuun asumiseen koulun jälkeen. Hänellä on realistinen käsitys tulevaisuudesta ja hän hahmottaa oman taitotasonsa.

Alla olevaan taulukkoon on koottu perusasiat, jotka jokaisen opiskelijan kanssa tulisi käydä läpi.

	Tavoitteet	Menetelmät	Materiaalit
Asuminen	<p> Asuntolan ohjeiden noudattaminen:</p> <p>Opiskelija noudattaa koulun järjestysääntöjä ja asuntolan ohjeita</p> <p> Omaan huoneen siivous:</p> <p>Opiskelija oppii itsenäisesti tai ohjatusti tuettuna siivoamaan oman huoneensa sekä yhteiset tilat kerran viikossa. Lakanat vaihdetaan kolmen viikon välein.</p> <p> Henkilökohtainen hygienia:</p> <p>Opiskelija huolehtii henkilökohtaisesta hygieniasta ja käy säännöllisesti suihkussa sekä vaihtaa puhtaat vaatteet.</p> <p> Pyykinpesu:</p> <p>Opiskelija oppii käyttämään itsenäisesti tai ohjatusti pyykinpesukonetta ja pesee pyykkinsä asuntolassa.</p>	<p>Yhteinen infotilaisuus säännöistä, keskustelut ja ohjaustuokiot.</p> <p>Ensimmäisillä kerroilla ohjaajan kanssa yhdessä ja jatkossa tarvittaessa.</p> <p>Tarvittaessa ohjeet ja muistitaulukot, ohjaaja esimerkkinä saunassa esim. tyttöjen ja poikien illoissa. Vaatteista voidaan keskustella ja käydä tarvittaessa yhdessä vaateostoksilla. Teemaillat kauneudenhoidosta ym.</p> <p>Ohjaaja näyttää ensimmäisillä kerroilla ja tarvittaessa. Muistutukset ja merkinnät päiväjärjestyksessä.</p>	<p>Ohjeet jaettu huoneisiin.</p> <p>Kuvalliset ja kirjalliset ohjeet. Ym. muuta materiaalia.</p> <p>Kuvallisia ohjeita.</p> <p>Kuvalliset ohjeet</p> <p>Kuvalliset käyttöohjeet asuntolan seinällä</p>

Ruokailu	Opiskelija käy syömässä aamupalan, päivällisen ja iltapalan sekä osallistuu tarvittaessa näiden esillepanoon ja valmistukseen. Tai opiskelija hankkii ja valmistaa syötävät itse.	Ohjaajan ohjauksella ruokailutilanteisiin alussa. Ruoanvalmistuksen opetusta kokkikerhoissa tai yksilö ohjauksena tarvittaessa.	Ruokaohjeita
Kulkeminen	Opiskelija oppii itsenäisesti tai ohjattuna matkustamaan kotoa asuntolaan ja takaisin. Opiskelijaa osaa kulkea asuntolan ympäristössä sekä käydä lähikaupassa	Saatto ja kuvallisten kulkuohjeiden ja karttojen käyttö.	Valokuvatut reittiohjeet esim. pysäkiltä kouluun tai asemalle kävelyyn.
Vapaa-aika	Opiskelijalla on mielekästä vapaa-ajan tekemistä asuntolassa ja/tai sen ulkopuolisissa harrasteryhmissä.	Asuntolassa järjestetään erilaista vapaa-ajan toimintaa sekä ohjataan opiskelijoita erilaisten harrastusten piiriin.	Ohjaajien mielikuvitus ja taidot
Sosiaaliset tilanteet	Opiskelija osaa käyttäytyä ja tulla toimeen erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Esim. kirjastossa, kauppakeskuksissa, apteekissa.	Ohjaajan opastuksella asioidaan eri paikoissa.	Erilaisia ohjeita materiaalipankissa
Rahankäyttö	Opiskelija oppii itsenäisesti tai ohjatusti käyttämään rahaa.	Kauppalistat, rahan jakaminen eri päiville, erilaiset tehtävät ja harjoitukset	Materiaalipankki ja nettiosoitteet...
Itsenäinen elämä	Opiskelija muuttaa omaan tai tuettuun asuntoon.	Itsenäisyyttä tukevat harjoitteet ja tehtävät	asumisen abc

Yhdessä tehden positiivisella asenteella, yhteisöllistä, viihtyisää ja mukavaa asuntolaelämää opiskelijoille!